

LÆGE ETISK NÆVN

ÅRSBERETNING **2023**

ÅRSBERETNING 2023

LÆGEFORENINGENS ETISKE PRINCIPPER

Lægeforeningens etiske principper blev vedtaget af Lægeforeningens repræsentantskab i april 2018. De etiske principper beskriver de etiske forpligtelser, som læger har over for patienter, kollegaer, samfundet og sig selv. Alle Lægeforeningens medlemmer er forpligtet til at handle i overensstemmelse med principperne.

LÆGEETISK NÆVN

Lægeetisk Nævn arbejder for, at Lægeforeningens medlemmer får kendskab til og overholder de etiske principper. Det sker ved, at nævnet afsiger konkrete afgørelser, hvor nævnet vurderer, om et medlem af Lægeforeningen har tilsidesat et eller flere etiske principper, eller ved at nævnet udgiver principielle udtalelser om anvendelse af de etiske principper i bestemte typer af situationer.

Lægeetisk Nævn arbejder uafhængigt af Lægeforeningens bestyrelse, som varetager den politiske ledelse af Lægeforeningen, og Lægeforeningens bestyrelse har ikke indflydelse på de udtalelser og afgørelser, som nævnet beslutter.

Lægeetisk Nævn har afholdt fire møder i 2023.

ÅRSBERETNINGENS INDHOLD

- KONKRETE SAGER
- PRINCIPIELLE UDTALELSER
- TEMA 2023

KONKRETE SAGER

Lægeetisk Nævn kan behandle konkrete sager, når et medlem af Lægeforeningen henvender sig til nævnet med påstand om, at et andet medlem har handlet i strid med et eller flere af de etiske principper. Hvis nævnet finder, at en konkret handling ikke lever op til den standard, der ligger til grund for et eller flere principper, kan nævnet udtrykke kritik eller give lægen en påtale.

Nævnet kan optage sager til behandling efter henvendelse fra medlemmer af Lægeforeningen, som indklager et andet medlem af Lægeforeningen for at handle i strid med Lægeforeningens etiske principper. Nævnet kan udtrykke kritik eller påtale lægens adfærd.

Nævnet kan tage en sag op af egen drift over et eller flere medlemmer af Lægeforeningen med henblik på at vurdere, om medlemmet/medlemmerne har handlet i strid med Lægeforeningens etiske principper. Nævnet kan udtrykke kritik eller påtale af lægens adfærd.

Hvis nævnet vurderer, at der er sket en alvorlig overtrædelse af et eller flere af de etiske principper, skal nævnet indberette sagen til Lægeforeningens bestyrelse, og bestyrelsen har mulighed for at indbringe sagen for Lægeforeningens Voldgiftsret med henblik på, at et indklaget medlem idømmes en eventuel bod eller ekskluderes af Lægeforeningen.

I 2023 traf nævnet afgørelse i to klagesager. I begge sager var temaet centreret om det kollegiale ansvar og den interkollegiale kommunikation.

I den første sag fandt nævnet, at indklagede har ytringsfrihed og som sådan kan udtale sig om sine lægefaglige uenigheder på de sociale medier. Nævnet påtalte imidlertid, at indklagede havde overtrådt princip nr. 17 ved ikke at have fremmet og støttet den gode lægekultur i den måde, indklagede havde kommunikeret på i det offentlige rum.

Princip nr. 17

Lægen skal i sine handlinger og ytringer fremme den gode lægekultur, herunder respektfuld interkollegial kommunikation. Lægen skal understøtte tilliden til sine kolleger og undlade at kritisere sine kolleger over for patienten.

Nævnet fandt dog også, at klager havde tilsidesat § 3 i nævnets forretningsorden ved ikke senest samtidig med indbringelse af sagen for nævnet at have gjort indklagede skriftligt opmærksom på, at klagen var indbragt for nævnet.

§ 3. Orientering til indklagede og klagers fremsendelse af materiale

Senest samtidig med indbringelse af en sag for nævnet, skal klageren gøre den indklagede skriftligt opmærksom på, at klagen er indbragt. Dokumentation for orienteringen skal fremgå af materialet, når sagen indbringes for nævnet.

I den anden konkrete sag var klagetemaet princip nr. 17 og nr. 20, som giver udtryk for forpligtelser for læger i en kollegial sammenhæng og ud fra en samfundsmæssig vinkel.

Nævnet påtalte, at indklagede i det offentlige rum havde udtalt sig kritisk om en kollegas faglige vurdering. Nævnet fandt, at princip nr. 17 var overtrådt, idet indklagede med sine ytringer havde skadet sin kollegas omdømme, da ytringen ansås for at være personhenførbare, og at det således ville være muligt at identificere den kollega, som udtalelsen vedrørte. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at man ikke havde forholdt sig til den faglige diskussion i forhold til hvilke kompetencer, der var nødvendige i den konkrete sag.

Nævnet fandt desuden, at indklagede havde tilsidesat princip nr. 20 ved ikke forud for sin udtalelse at have benyttet de rette kanaler og orienteret eller gået i dialog med sin kollega om sin faglige kritik af vedkommendes vurdering. Nævnet fandt dog ikke anledning til at udtale kritik heraf.

Princip nr. 20

Hvis lægen finder, at en kollegas handlinger eller forfatning truer patientsikkerheden, skal lægen afhjælpe problemet ved at gå i dialog med kollegaen. Om nødvendigt skal lægen inddrage den lokale ledelse og relevante myndigheder. I sådanne tilfælde bør lægen almindeligvis orientere vedkommende kollega.

MEDLEMMERS UDTALELSER I DET OFFENTLIGE RUM

Lægeetisk Nævn anerkender, at Lægeforeningens medlemmer har ytringsfrihed og kan således udtale sig om faglige uenigheder i det offentlige rum, herunder på de sociale medier. Nævnet finder imidlertid, at et medlem af Lægeforeningen ikke bør ytre sig i det offentlige rum på en sådan måde, at det skader den gode lægekultur og derved ikke er befordrende for lægestanden.

Nævnet anerkender også, at en kollega er berettiget og forpligtet til at udtrykke bekymring over en kollegas handlinger eller vurderinger, hvis vedkommende er utryk herved, ligesom nævnet finder, at det er vigtigt at give sin mening tilkendende i debatter af almen interesse. Dog finder nævnet, at man i sådanne situationer bør gøre opmærksom på den faglige uenighed fremfor at udtale sig kritisk om en kollegas faglige vurdering.

Alle nævnets afgørelser kan læses i forkortet og anonymiseret form på nævnets hjemmeside:

<https://laeger.dk/foreninger/laegeforeningen/om-laegeforeningen/laegeforeningens-klageorganer/laegeetisk-naevn/konkrete-afgoerelser-fra-laeegetisk-naevn>

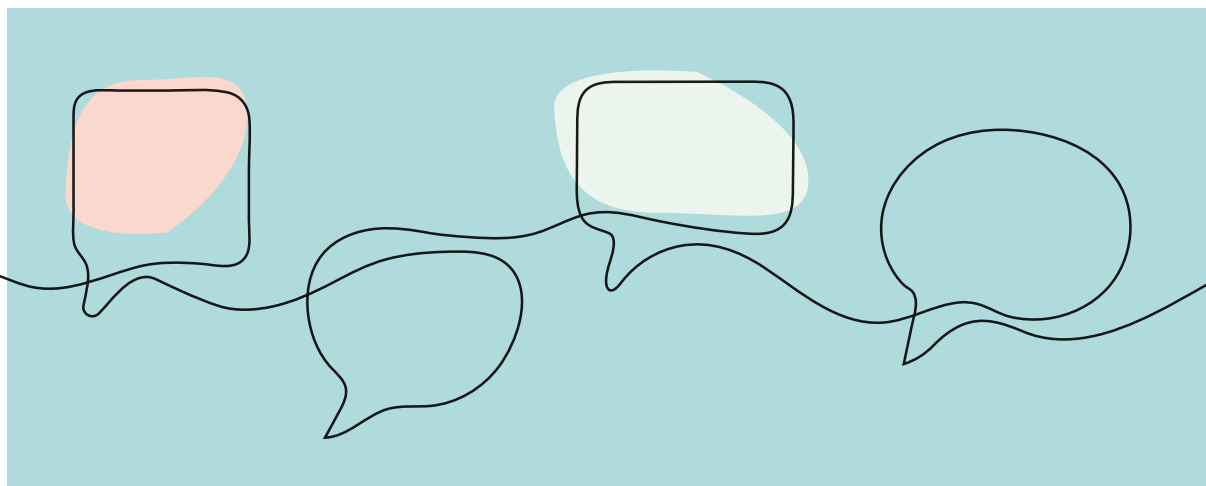
PRINCIPIELLE UDTALELSER

Lægeetisk Nævn har en vejledende og rådgivende rolle i forhold til udbredelse af kendskabet til, hvordan læger kan handle inden for rammerne af de etiske principper. Denne rolle udfylder nævnet først og fremmest gennem offentliggørelse af principielle udtalelser.

Formålet med en principiel udtalelse er at vejlede læger om, hvordan de i en given situation bør gøre sig nogle relevante etiske overvejelser med udgangspunkt i de etiske principper. Nævnet tager ikke stilling til konkrete lægers handlinger i principielle udtalelser, og udtalelserne er ikke en facitliste men en vejledende udtalelse, der kobler nogle typer af situationer med nogle relevante etiske principper.

Nævnet kan af egen drift tage emner op med henblik på udgivelser af en principiel udtalelse.

Nævnet kan tage en sag op af egen drift med henblik på at fremkomme med en principiel udtalelse om et emne eller en handling i forhold til de lægeetiske principper. Nævnet kan komme med en principiel udtalelse, og udtalelsen må ikke indeholde kritik af konkrete medlemmer af Lægeforeningen.

Nævnet udgav i 2023 en principiel udtalelse

● Udtalelse nr. 1/2023 om værdighedskravet i forbindelse med det overenskomstbaserede honorarsystem

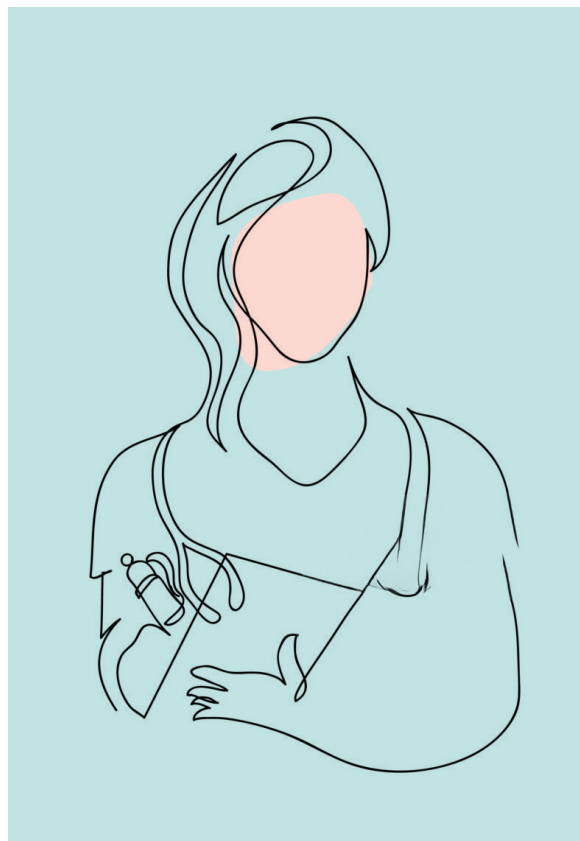
I løbet af 2023 har der været en række mediasager, hvor der var tvivl om, hvorvidt nogle læger har brudt tilliden til det overenskomstbaserede honorarsystem ved angiveligt at have faktureret det offentlige for ydelser, som enten ikke er udført, eller som ikke har været nødvendige at udføre. Nævnet har ikke været i besiddelse af oplysninger, som har gjort det muligt at forholde sig konkret til disse sager, men nævnet har i 2023 afgivet en principiel udtalelse for at formidle, hvad der er baggrunden for Lægeforeningens værdighedskrav, og hvordan det er relevant for sager af denne type.

Nævnet har med udtalelsen ønsket at beskrive, hvorfor tilliden til lægestanden er afgørende for lægers arbejde, og hvorfor alle medlemmer er forpligtet til at leve op til Lægeforeningens værdighedskrav. I den forbindelse har nævnet anført, at den enkelte læges handlinger har konsekvenser for tilliden til alle læger. Af den grund er den enkelte læge forpligtet til altid at handle på en måde, som lever op til den tillid.

Nævnet har i udtalelsen vurderet, at hvis der er tale om gentagne, grove og bevidste brud på regler og normer, som er medvirkende til at påvirke tilliden til kolleger og lægestanden fra patienter, kolleger eller samfundet, vil der være tale om et brud på værdighedskravet.

Nævnet har fundet, at det vil være et brud på værdighedskravet, hvis en læge via overenskomsten indgået mellem regionerne og de privatpraktiserende læger systematisk fakturerer det offentlige for ydelser, som enten ikke er udført, eller som ikke har været nødvendige at udføre i forbindelse med en given patientbehandling. Nævnet har henvist til, at der med det overenskomstbaserede system er tale om et tillidsbaseret honorarsystem, og at der er en forventning om, at læger forvalter de ressourcer, de bliver overdraget, med omhu og ærlighed.

Udtalelsen kan læses i sin helhed på følgende link <https://laeger.dk/media/grcc5d0l/udtalelse-om-vaerdighedskravet-ifm-det-overenskomstbaserede-honorarsystem.pdf>

TEMA 2023

Lægers medvirken ved tvangsudsendelser af asylansøgere

Lægeetisk Nævn har i 2022 og 2023 ved flere møder drøftet den lægelige deltagelse ved hjemsendelse af asylansøgere, herunder procedurerne ved hjemsendelse med tvang og lægernes rolle/bistand i forbindelse hermed.

RETSLÆGERÅDET

I 2023 har Lægeetisk Nævn desuden beskæftiget sig med, hvilke retningslinjer og procedurer Retslægerådet er underlagt i forbindelse med udtalelser i straffesager.